

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет конструювання та дизайну
«11» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ, МАРКЕТИНГУ ТА
ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

Галузь знань 13 Механічна інженерія

Спеціальність 133 Галузеве машинобудування

Освітня програма «Галузеве машинобудування»

Факультет конструювання та дизайну

Розробники: завідувач кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського
кандидат економічних наук, професор Балановська Тетяна Іванівна,
доцент кафедри менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського
кандидат економічних наук, доцент Драмарецька Кристина Павлівна

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

«Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва»

«Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва» є обов'язковою навчальною дисципліною, метою якої є формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, маркетингу та підприємництва; розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень. Завдання навчальної дисципліни - теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань сутності основних понять і категорій менеджменту, маркетингу та підприємництва; системи методів менеджменту; основ прийняття управлінських рішень; формування комунікацій та управління групами; основ планування, організації, мотивації та контролю діяльності; проведення маркетингових досліджень та розуміння основних складових комплексу маркетингу; ознайомлення з правовою базою підприємництва, видами підприємств та об'єднань підприємств, організаційно-правовими формами господарювання, видами господарської діяльності та технологією створення власної справи.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Галузь знань	13 Механічна інженерія	
Спеціальність	133 Галузеве машинобудування	
Освітня програма	Галузеве машинобудування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	13 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	13 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	94 год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета - формування у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у сфері менеджменту, маркетингу та підприємництва; розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність проведення досліджень на певному рівні.

ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК8. Здатність реалізовувати творчий та інноваційний потенціал у проектних розробках в сфері галузевого машинобудування.

СК9. Здатність здійснювати комерційну та економічну діяльність у сфері галузевого машинобудування.

Програмні результати навчання (ПРН): 1 2 6 8 12 13

ПРН2. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку.

ПРН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

ПРН12. Застосовувати засоби технічного контролю для оцінювання параметрів об'єктів і процесів у галузевому машинобудуванні.

ПРН13. Розуміти структури і служб підприємств галузевого машинобудування.

2. Програма та структура навчальної дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	тижні	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
			л	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Система менеджменту організації									
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	1		1	1	46				
Тема 2. Основи теорії прийняття управлінських рішень	2-3		2	2					
Тема 3. Комунікації в менеджменті. Управління групами, керівництво та лідерство	4-5		2	2					
Тема 4. Функції менеджменту	6-7		2	2					
Разом за модулем 1		60	7	7	46				
Змістовий модуль 2. Основи маркетингу та підприємництва									
Тема 5. Зміст та система сучасного маркетингу. Маркетингові дослідження	8-9		2	2	48				
Тема 6. Основні складові комплексу маркетингу	10-11		2	2					
Тема 7. Основи підприємництва	12-13		2	2					
Разом за модулем 2		60	6	6	48				
Усього годин		120	13	13	94				
Курсова робота		-	-	-	-				
Усього годин		120	13	13	94				

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	1
2	Тема 2. Основи теорії прийняття управлінських рішень	2
3	Тема 3. Комунікації в менеджменті. Управління групами, керівництво та лідерство	2
4	Тема 4. Функції менеджменту	2
5	Тема 5. Зміст та система сучасного маркетингу. Маркетингові дослідження	2
6	Тема 6. Основні складові комплексу маркетингу	2
7	Тема 7. Основи підприємництва	2
	Разом	13

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття 1. Поняття і сутність менеджменту	1
2	Практичне заняття 1. Основи теорії прийняття управлінських рішень	2
3	Семінарське заняття 2. Комунікації в менеджменті. Управління групами, керівництво та лідерство	2
4	Практичне заняття 2. Функції менеджменту	2
5	Семінарське заняття 3. Зміст та система сучасного маркетингу. Маркетингові дослідження	2
6	Практичне заняття 3. Основні складові комплексу маркетингу	2
7	Практичне заняття 4. Основи підприємництва	2
	Разом	13

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1	46
2	Самостійна робота 2	48
	Разом	94

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Система менеджменту організації		
Семінарське заняття 1. Поняття і сутність менеджменту	ПРН 6, 13 Знати основні поняття та категорії менеджменту. Розуміти сутність принципів, методів та функцій менеджменту. Вміти виявляти чинники впливу зовнішнього та внутрішнього середовища організації; використовувати відповідно до ситуації технології прийняття та реалізації управлінських рішень; формувати ефективні комунікації в процесі управління; обирати та використовувати відповідно до ситуації стиль лідерства.	10
Практичне заняття 1. Основи теорії прийняття управлінських рішень		10
Семінарське заняття 2. Комунікації в менеджменті. Управління групами, керівництво та лідерство		10
Практичне заняття 2. Кадрове планування в організаціях		10
Самостійна робота 1		30
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Основи маркетингу та підприємництва		
Семінарське заняття 3. Зміст та система сучасного маркетингу. Маркетингові дослідження	ПРН 2, 12 Знати особливості проведення маркетингових досліджень. Вміти використовувати інструменти комплексу маркетингу з метою забезпечення міцних зв'язків між клієнтом і суб'єктом господарювання; приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення підприємницької діяльності.	10
Практичне заняття 3. Основні складові комплексу маркетингу		10
Практичне заняття 4. Основи підприємництва		10
Самостійна робота 2		40
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
---	--

Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

9. Навчально-методичне забезпечення:

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва» (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <http://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2095>).
- Балановська Т. І., Гоголя О. П., Троян А. В. Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 533 с. URL: <http://dglb.nubip.edu.ua:8080/handle/123456789/6184>
- Балановська Т.І., Троян А.В., Драмарецька К.П. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальність 133 «Галузеве машинобудування», спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія». Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 261 с.
- Менеджмент: навчальний посібник/ Балановська Т. І., Гоголя О. П., Троян А. В., Сотник В. В. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ, 2024. 606 с. URL: <http://dspace.nubip.edu.ua/handle/123456789/9827>
- Управління бізнесом: навчальний посібник / Т.І. Балановська, А. В. Троян, О. М. Гавриш, В. В. Восколупов. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2024. 303 с. URL: <http://dspace.nubip.edu.ua/handle/123456789/9825>

10. Рекомендовані джерела інформації

- Балановська Т. І., Гоголя О. П., Кубіцький С. О., Михайліченко М. В., Троян А.В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 464 с.
- Балановська Т. І., Гоголя О. П., Троян А. В. Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва: навчальний посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 533 с. URL: <http://dglb.nubip.edu.ua:8080/handle/123456789/6184>
- Балановська Т. І., Троян А. В., Драмарецька К. П. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва» для підготовки фахівців ОС «Бакалавр» спеціальність 133 «Галузеве машинобудування», спеціальність 192 «Будівництво та цивільна інженерія». Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2020. 261 с.

4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
5. Довгань Л. Є., Малик І. П., Мохонько Г. А., Шкробот М. В. Менеджмент організацій: навчальний посібник. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
6. Лазоренко Т. В., Пермінова С. О. Основи менеджменту: конспект лекцій. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 166 с.
7. Маркетинг: навчальний посібник / А. В. Гевчук, Н. В. Поліщук, А. М. Танасійчук, І. І. Поліщук, О. Є. Громова, В. М. Бондаренко. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2019. 290 с.
8. Менеджмент: навчальний посібник/ Балановська Т. І., Гоголюя О. П., Троян А. В., Сотник В. В. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ, 2024. 606 с.
9. Менеджмент: підручник / С. Ю. Бірюченко, К. О. Бужимська, І. В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т. П. Остапчук. Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с.
10. Основи підприємницької діяльності: підручник / за редакцією д.е.н., проф. В. М. Марченко. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2022. 515 с.
11. Павлов К. В., Лялюк А. М., Павлова О. М. Маркетинг: теорія і практика: підручник. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф» 2022. 408 с.
12. Палига Є. М., Гірняк О. М., Лазановський П. П. Маркетинг: підручник. Львів: Українська академія друкарства, 2020. 352 с.
13. Сенишин О. С., Кривешко О. В. Маркетинг: навчальний посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347 с.
14. Страпчук С. І., Миколенко О. П., Попова І. А., Пустова В. В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.
15. Управління бізнесом: навчальний посібник / Т. І. Балановська, А. В. Троян, О. М. Гавриш, В. В. Восколупов. Вид. 2-ге, переробл. і доп. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2024. 303 с.
16. Шкільняк М. М., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: навчальний посібник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 258 с.